

Mahler utan hetta

● harmonia
mundi

GUSTAV MAHLER

Symphony no.3

Gürzenich-Orchester Köln

François-Xavier Roth

Gustav Mahler: Symfoni nr 3

Gürzenich-Orchester Köln

Dirigent: François-Xavier Roth

Alt: Sara Mingardo

Schola Cantorum Heidelberg Damkör, Gosskör från Kölns Domkyrka

Harmonia Mundi HMM90531415 [2 CD]

Gustav Mahlers väldiga tredje symfoni från 1896 är alltid en utmaning för dirigenter och orkestrar och som många också har antagit med mycket stor framgång. Det finns alltså gott om referensinspelningar och det krävs exceptionella kvalitéer för att en nyinspelning av trean ska kunna matcha de allra bästa. Frågan är alltså om **Francois-Xavier Roth** och orkestern i Köln gör detta. Först och främst kan man utan vidare konstatera att orkestern har alla de kvalitéer som krävs för att lyckas, även om det är en liveinspelning - och det finns en och annan högst marginell skönhetsfläck - så väcker orkesterspelet stor beundran. Frågan blir därför om Roths syn på musiken också är av högsta klass?

Ingen av Mahlers symfonier är egentligen den andra lik när det gäller form och struktur och trean är nog den av Mahlers symfonier som strukturmässigt är den absolut svåraste att komma tillrätta med. Den är skriven i sex satser där den väldiga första satsen sträcker sig väl över 30 minuter vilket också motsvarar ungefär en tredjedel av hela symfonin. Den kortaste satsen är den femte med sina ca 4 minuter.

"It is all very well, but You can't call it a symphony" sa den engelske tonsättaren **William Walton**. Här ligger också den största utmaningen för dirigenten, hur får man all denna musik att hålla samman så att det blir den symfoni som jag, trots Waltons ord, anser att den är. Det är så lätt att den kolossala första satsen och den emotionellt laddade sista satsen helt dominerar så att man tappar bort mellansatserna.

Symfonin är inte cykliskt uppbyggd utan snarare ska varje sats ses som ett steg framåt ungefär som i en berättelse. I de ursprungliga skisserna till symfonin finns också mycket detaljerade beskrivningar av vad musiken ska förmedla. Mahler tog förvisso bort dessa men de ger ändå en mycket god bild av musikens innehåll. Han inspirerades av idéerna om att världen kunde delas in i olika "nivåer": växter, djur, människor och änglar där kärleken är den högsta av alla nivåer. Den sjätte, och sista satsen, fick också titeln "Vad kärleken berättar för mig". Man kan självklart lyssna och njuta av musiken utan att bry sig om symfonins program men om man vill vederlägga Waltons påstående är det viktigt att dirigenten och orkestern tar med lyssnaren på en

resa steg för steg för det är då som de allra främsta Mahlerinterpreterna också lyckas förmedla den symfoniska röda tråden. Musiken blir då trots sin ovanliga struktur en sammanhållen enhet.

Roth och orkestern i Köln inleder på ett lovande sätt men det dröjer inte länge innan jag känner att jag saknar något. Trean är orkestrerad för en mycket stor orkester, vilket inte behöver betyda att det hela tiden ska låta "mycket", eftersom Mahler också var en mästare i att balansera sin orkestrering så att den ibland närmast är kammarmusikalisk. Men jag föredrar en mycket större och varmare klang än vad Roth tar fram; lägg därtill att han föredrar korta fraser framför längre framåtriktade fraseringar. Det är en vansklig väg att välja i en redan till formen svårhanterlig symfoni, så sammantaget ger dessutom framförandet ett lite kyligt intryck, vilket märks tydligast i den tredje och sjätte satsen. I den tredje med dess altsolo, för övrigt fint framfört av **Sara Mingardo**, stöttar inte riktigt orkesterackompanjemanget vad texten förmedlar och definitivt upplevs det inte som "Misterioso" som partituret föreskriver.

Den sista satsen är ett typiskt "Mahleradagio" och partituret föreskriver "Langsam, Ruhevoll, Empunden", dvs. att musiken ska framföras med djup känsla och hela symfonin ska bindas ihop när den symfoniska resan både når sitt slut och sin kulmination. Här, om någonstans, hade Roth behövt ta fram en bredare och varmare orkesterklang för att det hela ska bli riktigt trovärdigt. Mot slutet av satsen väljer han ett stolpigt och fyrkantigt musicerande som inte riktigt förmår bygga upp en av symfonins höjdpunkter. Det kanske är att ta i och säga att de sista takterna blir ett antiklimax men det är långt ifrån den mäktiga slutpunkt som så många andra dirigenter sätter. Jag saknar helt enkelt den djupa känslan eller hettan i framförandet, det är i mina öron inte "Empfunden".

Det finns naturligtvis också en hel del positivt att säga om den här inspelningen, t. ex. den fina orkestern och att Roth dessutom hittar flera intressanta detaljer som definitivt var nya för mig och som tillför lyssnandet mycket. Jag har också förstått att det finns många som gärna lyssnar till framföranden av Mahler som betonar annat än det mer känsloladdade. Den kategorin av lyssnare finner säkert mycket nöje i Roths tolkning, även om inte jag tillhör dem.

Staffan Sundkvist